

Riktlinje för kraftverksamhet

Beslutad av:
Fullmäktige

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
KS-2024/01110

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum, paragraf för beslut:
2025-08-25, § 155

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen, ekonomi och
styrning

Dokumentet styr:
Kommunstyrelsen

Uppföljning:
Senast 2030

Bakgrund

Umeå kommun äger 25,85 % av kraftproduktionen i Stornorrfors kraftstation genom s.k. andelskraft. Vattenfall är majoritetsägare och har huvudansvaret för driften av kraftstationen och den fysiska produktionen.

Andelskraft är den del av produktionen i Stornorrfors som Umeå kommun har rätt till enligt avtal med Vattenfall. Ett avtal som enligt vattenlagen är en form av gemensamt företagande grundad på äganderätten till fallrättigheter. Avtalet berättigar till andel i kraftproduktionen (andelskraft) och förpliktigar att bidra till kostnaderna för kraftanläggningens utförande och drift, allt i förhållande till sin andel av anläggningen. Kommunen ansvarar för försäljning av hela den egna andelsproduktionen. Samtidigt inhandlas också den egna elförsörjningen.

Då kraftverksamheten har ett betydande värde för kommunen är verksamheten, och beslut om den, av en sådan principiell karaktär att riktlinjer ska beslutas av fullmäktige.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att:

- ange krav och principer för kraftverksamheten

Vilka styrs av riktlinjen

Kommunstyrelsen har ansvaret för kraftverksamheten och ska följa riktlinjen

Begrepp och definitioner

Med kraftverksamhet menas hela verksamhetsområdet där kommunen är elproducent, elkonsument och elförsäljare.

Med elhandelsverksamhet avses den del av kraftverksamheten som bedriver försäljning och inköp samt finansiell förvaltning för att hantera riskerna i elhandeln med hjälp av elderivat.

För övriga begrepp och definitioner se bilaga 1

Krav på kraftverksamheten

Med anledning av de stora ekonomiska värden och inkomstillskott för kommunen som andelskraften innebär är driften och ekonomin för kraftstationen i Stornorrfors av särskild vikt. Kommunstyrelsen skall därför kontinuerligt föra dialog med Vattenfall i syfte att bevaka kommunens intressen samt vara delaktiga i arbetet för en effektiv produktion.

Kraftverksamheten ska förvaltas så att ett långsiktigt maximalt resultat uppnås.

Elhandelsverksamhet, risker och rapporter

Kommunens andelskraft representerar en genomsnittlig årsproduktion om ca 650 GWh. Kommunen ansvarar för försäljning av hela den egna andelsproduktionen. Kommunens kraftverksamhet har också som ett av sina syften att administrera och inhandla kommunens egen elförsörjning.

Kommunen säljer sin fysiska andelsproduktion till elspotpris som varierar kraftigt över dygnet, veckan och året. Intäkterna från produktionen varierar därmed beroende på vattentillgång och marknadspris. På samma sätt varierar även det dagliga inköpspriset för kommunens egen användning för den del som är osäkrad.

Hela produktionsvolymen (bruttovolymen) skall förvaltas i en Produktionsportfölj medan förvaltningen av kommunens elbehov utgör en egen portfölj benämnd Inköpsportfölj. Genom att separera portföljerna på detta sätt skapas möjligheter att, inom givna mandat, dra maximal fördel av den finansiella elmarknaden och optimera verksamheten.

All form av finansiell verksamhet innebär ett visst mått av risktagande och måste därför också accepteras i kommunal verksamhet. Riskerna i elhandeln skall hanteras bland annat genom en aktiv och effektiv förvaltning med hjälp av elderivat. Riskhanteringen skall hanteras i ett av kommunstyrelsen beslutat styrdokument. Utgångspunkten för riskregler, handläggning och kontroller är att få stabilitet i elhandelsverksamheten genom ett professionellt och genomtänkt agerande.

Ansvar och återrapportering

Enligt reglemente för styrelse och nämnder är det kommunstyrelsen som ansvarar för att organisera, bedriva, styra, kontrollera och följa upp kraftverksamheten.

Återrapportering till fullmäktige sker främst genom delårsbokslut och årsredovisning.

Relaterade styrdokument

- Regler för elhandel fastställda av kommunstyrelsen
- Reglemente för styrelse och nämnder beslutad av fullmäktige

Revideringshistorik

Datum	Diarienummer	
-------	--------------	--

2025-08-25	KS-2024/01110	Riktlinje för kraftverksamhet
2007-08-27	KS000398/2007	Riktlinje för kraftverksamhet
2000-11-27 §152		Riktlinjer för förvaltning av Umeå kommuns elkraftproduktion

Bilaga 1: DEFINITIONER

- **Andelsproduktion** är den del av produktionen i Stornorrfors som Umeå kommun har rätt till p.g.a. sitt andelskraftsavtal med Vattenfall. Ett avtal som enligt vattenlagen är en form av gemensamt företagande grundad på äganderätten till fallrättigheter och som berättigar till andel i kraftproduktionen (andelskraft) och skyldig att bidra till kostnaderna för kraftanläggningens utförande och drift, allt i förhållande till sin andel i den vattenkraft som skall tillgodogöras vid anläggningen.
- **GWh**, gigawatt timme, är ett energimått. Kommunens andel av Stornorrfors produktion är för ett normalår ca 650 Gwh (= 650 000 MWh = 650 000 000 kWh).
- **Spotpris** är pris för fysisk elkraft som dagligen sätts på Nord Pool för varje timma under kommande dygn.
- **Elderivat** är samlingsnamn för finansiella instrument som används vid riskhantering.
- **Produktionsportföljen** utgörs av samtliga elderivatavtal som Umeå Kommun ingått med aktörer på den finansiella elmarknaden i syfte att förvalta kommunens produktionsandelar.
- **Inköpsportföljen** utgörs av samtliga elderivatavtal som Umeå Kommun ingått med aktörer på den finansiella elmarknaden i syfte att förvalta inköp av kommunens elbehov.
- Med **finansiella risker** avses den osäkerhet om framtida ekonomiska utfall som konsekvens av dagens agerande. Risk kan således innebära såväl positivt som negativt utfall. Riskerna skall hanteras med elderivat vars användning skall regleras.